

HEIMWEE, EEN OERINSTINCT ZO OUD ALS DE SLAK

Heimwee, het bestaat, echt. Een kennis van mij heeft er last van, en niet zo'n beetje. Het is een leuke persoon en een prima wetenschapper, maar congressen die meer dan een paar dagen duren zijn voor haar een ramp en als er ook nog een meerdaagse excursie aan vasthangt, is het hek helemaal van de dam. In het begin lijkt het prima te gaan, maar dan verandert ze plots van een lief mens in een ongenietbare tobber. Niets is nog mooi, goed of interessant;

ze wil naar huis, punt uit. Dat heeft overigens niets te maken met een verlangen naar kinderen of partner, want die zijn er niet. Het lijkt me voor haar heel vervelend. Ik heb het ook nooit begrepen en ben bang dat ik het stiekem een beetje flauwekul vond.

En toen was daar een ander, mijn Engelse vriendin Ceridwen. Woont in Greater London, in een typisch klein huis met siertuin. Erachter ligt een ongebruikt terrein, een soort wildernisje, groot genoeg om een aantal van Londens verstedelijkte Vossen te huisvesten.

Op een mooie dag in het voorjaar van 2011, toen Ceridwen weer eens haar hosta's (natuurlijk), lavendel, Bieslook, lelies en andere tuinplanten vol Segrijnslakken zag zitten, vond ze het welletjes geweest. Ze plukte ze een voor een weg en gooide ze over de muur de wildernis in. Opgeruimd staat netjes.

Enkele dagen later kon ze echter haar ogen niet geloven, want, ja hoor, hosta's, lavendel, enzovoort, zaten weer onder de slakken, alsof er niets gebeurd was. Waar kwamen die vandaan? Het kon toch niet zijn dat ze teruggekeerd waren? Of toch?

Ceridwen, niet gehinderd door een overdreven hoeveelheid ecologische kennis, anders had ze wel 'geweten' dat het niet kon, besloot de proef op de som te nemen en richtte Gastropod Airways op. De slakken werden gemerkt of genummerd met nagellak. Ze kregen een naam – voor de ironie van de onderneming meestal die van een Formule-1 coureur – en een zitje op een tuinschopje. Een flinke zwiepende beweging en daar gingen ze bestemming wildernis, een reis van zo'n tien tot twaalf meter.

Terug kwamen ze! Niet allemaal, maar toch 96%. Er bleken turbo-slakken te zijn die al na twee dagen terug waren en slakkengang-slakken die er, meer in overeenstemming met de verwachting, 28 da-

gen over deden. We hebben het dan enkel over de eerste terugreis. Voor 54% van de gemerkte slakken was dat voldoende. Na een tweede vliegreis richting wildernis werden ze niet meer gezien. De rest was koppiger. Een kwart kwam een tweede keer terug tussen één en 26 dagen, dus sneller dan de eerste keer. Eén dag is ook het absolute record dat later niet meer geëvenaard werd. De recordhouder werd overigens nog twee keer teruggezien, maar

behoorde toen telkens tot de slakkengang-slakken. Twaalf procent legde de terugreis drie keer af en had daarvoor tussen vier en 19 dagen nodig. Vijf procent was uit de tuin niet weg te slaan en keerde met tussenpozen van drie tot twaalf dagen in totaal vier keer terug. Dat alles gebeurde in een goede vijf weken tijd. Ze wisten overigens niet alleen de tuin feilloos terug te vinden, ze zochten ook doelbewust de plant weer op waarvan ze waren weggehaald! Zoiets lijkt op heimwee, toch?

Het jaar daarop, in 2012, zag Ceridwen 22 van de 56, dus praktisch 40%, van de door haar in 2011 gemerkte reizigers terug. De beste slakken waren Nico Rosberg en Mark Webber, met respectievelijk 19 en 16 retourtjes over twee jaar. Beide heren – nu ja, beetje vreemd bij slakken – waren er in 2013 nog steeds; het jaar daarop werden ze niet meer gezien.

De oprichting van Gastropod Airways heeft alvast invloed gehad op het gedrag van de Vossen ter plaatse; die zijn sindsdien opvallend vaak te zien in de buurt van de landingsbaan...

En nu? Wie ben ik nog om te denken dat heimwee flauwekul is? Landslakken bestaan al sinds het Carboon, grofweg zo'n 300 miljoen jaar dus; daarmee vergeleken zijn mensen nieuwkomers. Zou het? Zou het kunnen dat heimwee een oerinstinct is dat al miljoenen en miljoenen jaren geleden ontwikkeld werd? Leuk om weten is dat schaalhorens analoog gedrag vertonen; ook zij vinden feilloos hun eigen vaste plekje terug.

Ik ga mijn mening maar herzien: neen, heimwee is geen aanstellerij!

Martine Lejeune